

Johann Menck

**Meditationes De S. R. I. Principvm Protestantvm Jvre Svpremae Inspectionis
Generali In Sacra Et Politica : Germanice: Von der Landesherrlichen Ober-
Aufsicht**

Roseti: Typis Rösenianis, [1757]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002512212>

Druck Freier Zugang

RU jurist. 20.Juli.1757

~~Wolff, Jac. Chph.~~

Mendk, Johann

/a

8

MEDITATIONES
DE
S. R. I. PRINCIPVM
PROTESTANTIVM JVRE
SVPREMAE
INSPECTIONIS GENERALI
IN SACRA ET POLITICA.
GERMANICE:

Von der Landesherrlichen Ober-Aufsicht.

QVIBVS
VIRVM
MAXIME REVERENDVM
DOMINVM
IACOBVM CHRISTOPHORVM
WOLFFIVM,

PHILOSOPHIAE DOCTOREM, GRAEC. LINGV. PROFESSOR:
SENIOREM REVER. COLLEGII DNOR. PROFESSORVM SENATORIORVM
ET FACULTATIS PHILOSOPHICAE

MVTANTEM ARCHIDIACONATVM CVM PASTORATV
IN PAROCHIA MARIANA

AD DIEM
SOLEMNIS INTRODVCTIONIS

D. XX. JULII. MDCCLVII.

GRATVLATVR
IOANN MENCKE.

ROSETI,
TYPIS RÖSENIANIS.

MEDITATIONES
2. R. I. PRINCEPS
PROTESTANTISMUS
INFERIORIS GENTIS
IN SACRA ET POLITICA
D. M. M. M. M. M.

WOLFF
MAXIME REVERENDUM
DOMINUM
JACOBUM CHRISTOPHORUM
WOLFF
IN THEATRO THEATRO, CIRCUS, LACUS, JACUS
IN THEATRO THEATRO, CIRCUS, LACUS, JACUS
IN THEATRO THEATRO, CIRCUS, LACUS, JACUS
IN THEATRO THEATRO, CIRCUS, LACUS, JACUS

COLLEGIIS IN RODVATIONIS
D. M. M. M. M. M.
GRATIA
JOANNI M. M. M. M. M.
M. M. M. M. M.
M. M. M. M. M.

A
MONSIEUR,
MONSIEUR JACOB CHRISTOPH
WOLFF,

DOCTEUR EN PHILOSOPHIE;
PROFESSEUR DE LA LANGUE GRECQUE, PREMIER
DU REVEREND COLLEGE DES MESSIEURS LES
PROFESSEURS SENATORIALS, ET DE LA FACULTE
PHILOSOPHIQUE

PASTEUR DE L'EGLISE MARIENNE

A 2

MONSIEUR JACOB CHRISTOPH
WOLFF
DOCTEUR EN PHILOSOPHIE
PROFESSEUR DE LA LANGUE GRECQUE PREMIERE
DU LICEE ROYAL DE BRUXELLES
PROFESSEUR D'HISTOIRE ET DE LA PHILOSOPHIE
PHILOSOPHIE
MASTRE DE L'ECOLE MARSEILLE

Monfieur,

Je prens avec toute la joie imaginable l'occafion de Vous feliciter, pour Vous donner quelque marque de la plus fenfible part, que mon ame, pleine de la Pieté; & du Refpect, qui Vous doit, Monfieur, mon cher Grand Oncle, prend à Vôte bonheur. Vous changés l'Archi-Diaconat, avec le Pafteurat. Je Vous congratule. Oocupés la place, que Vous avés merité pendant long-tems, & que feu Vôte Pere, mon Bifaieul le plus Reverend a eû auffi le bonheur d'obtenir ci-devant, & il y a foixante ans qu'il la changeoit avec un Pafteurat à Hambourg. La Providence continue d'attribuer à Vous les dons, que la charge defidere. Daigne le Ciel prolonger les jours de Vôte Vie, qui eft à moi la plus precieufe. La bonne fanté Vous accompagne auffi au de là des limites ordinaires des jours des hommes. Ainfi la Fête de Vôte Nom, Jacob, qui fera bien tôt la Fête, où Vous entrérés en charge par un fermon follemne, ne fera, qu'agreable & fouvent, & toujourns à Vous, à l'Academie, au corps de l'Eglife, & à toute la Famille, principalement à moi.

Permettés Monfieur, que je Vous rens même publiquement graces pour toutes les fortes des benefices, que j'ai l'honneur d'accepter de Vos mains liberales, pendant pres-

A 3

que

que dix ans. Ces sont tels, que je ne suis pas capable d'exprimer la grandeur. Je crains certainement, qu'un Pere donne autant de bienfaits à ses fils, que Vous à moi. Quel bonheur pour moi! Je Vous remercie de tout mon cœur. Mais je Vous prie même aussi d'en être content. Le bon Dieu ne cessera pas de Vous rendre le double de tout ce, que j'ai le bonheur de jouir. Continués, je Vous supplie, de m'aimer comme jusqu'ici, & de Vous persuader, que la Pieté & la reconnaissance ne cesseront point dans mon ame.

Pardonnés même la liberté de dedier à Vous des theses suiivantes. Acceptés ces meditations comme une marque de mon desir d'être reconnaissant, & prennés ces en bonne part. Vivés content, & heureux, & le favorisés, qui se nomme

Monsieur

Vôtre

très-humble & tres obeissant Serveur

Jean Mencke.

Q. D. B. V.

DE

S. R. I. PRINCIPVM PROTESTANTIVM JURE
SVPREMAE INSPECTIONIS GENERALI
IN SACRA ET POLITICA
GERMANICE:

Von der Landesherrlichen Ober-Aufsicht.

Imperantem quidem absque dominio terræ, in qua imperat, concipi posse, ipse conceptus imperii probat. Plerumque tamen simul est dominus territorii, in quo actiones subditorum in Salutem securitatemque dirigit communem sive publicam. Duplicem tunc gerit personam. Alia hinc inde illi quoque jura qua Domino terræ subactæ, alia qua imperanti competunt. Dicuntur ejusmodi jura ex imperio et dominio imperanti competentia communi nomine majestatica, et nihil nobis sistunt, nisi facultem de territorio qua parte terræ subactæ proprio pro arbitrio disponendi, et actiones subdito-

rum

rum in territorio eo dirigendi, quod Salus Securitasque publica ceu
suprema Reipublicæ lex obtineatur. Audiunt hæc jura majestatica
Principibus Imperii in Germania suis in provinciis competentia excluso
quoque, quatenus nexus cum Imperatore Imperioque subitus non ob-
stet, ipso Imperatore, Regalia. Complexus autem Regalium Superiori-
tas dicitur territorialis.

§. II.

Competunt hinc inde Principi Imperii omnia jura majestatica qua-
tenus restrictio ex arctiori nexu cum Imperatore Imperioque subitus
non adest. Omnibus itaque sub hacce restrictione gaudet juribus sine
quibus Salus Securitasque publica obtineri nequit. Omnia ergo quo-
que, quæ Salutem securitatemque communem promovere valent, ut
adhibeantur, omnia e contrario quæ illi obstant, illamque impedire
vel plane tollere valent, ut e medio tollantur, tam præcavendo, quam
avertendo, remediis, quæ illi videntur optima, curandi gaudet ju-
re. Extendunt sese hæc jura, hæc potestas non solum in secularia
quippe in quibus tam pontifici quam protestantes conveniunt Principes,
sed et, hierarchia papali suspensa saltim usque ad unionem in religione
Protestantibus in sacra competunt.

§. III.

Competit itaque principi quoque jus attendendi ad omnia quæ utilita-
ti Reipublicæ communi prodesse vel obesse possunt. Gaudet enim Princeps
jure dirigendi actiones subditorum in salutem securitatemque com-
munem vi Superioritatis territorialis (§. I. II.) Obligatio ergo illi in-
cum-

cumbit, ut adhibeat, quæ Salutem securitatemque publicam promovere valent, ut e medio tollat tam præcavendo, quam avertendo, quæ illi obstant, illamque impedire vel plane tollere valent, imo minantur saltim (§. II.) Non potest officio suo satisfacere, nisi vigilans ad omnia sit quæ communi bono vel proficere vel officere valent. Vigilantiæ suæ hinc inde ne quicquam evadat, quod communi bono proficere possit, vel imminens periculum producat, & futurum metuendum minetur incommodum salutis securitatique sui territorii. Nihil autem magis fini Reipublicæ obstat, imo in posterum obstare videtur, quam id quod exercitium superioritatis territorialis, juriumque hinc inde dependentium maiestaticorum aut tollunt aut, impediunt, quippe quæ ex sola publica salute securitateque dijudicanda sunt jura (§. I.). Adtendendi hinc inde jus ad omnia, quæ utilitati communi Reipublicæ prodesse vel obesse valent, imperanti, et Principi imperii competere, exinde patet. Dicitur hocce jus adtendendi Jus supremæ Inspectionis. Competit hinc inde Principi Imperii jus supremæ Inspectionis. Prouti nunc Principibus imperii Protestantibus jura in sacra sunt confirmata (§. II.) ita illi supremæ Inspectionis jure in sacra tam, quam in politica gaudent.

§. IV.

Inspicit ergo Princeps generaliter in omnia, quæ communi bono proficere vel officere valent (§. III.). Inspicit vero inspecie 1) in Administratores justitiæ, qui suo nomine regimini præsunt, tam totius territorii, quam singularum regionum, ut ne administratorem potestatem

B

in

in propriam vertant, ut ne officium suum excedant, vel negligant. 2) in membra et administratores secularium tam, quam ecclesiasticorum collegiorum, universitatum, societatum, communium, ecclesiarum, scholarum, piorum corporum, ut ne finis societatis in detrimentum salutis securitatisque publicæ tendat, ut quilibet officio suo satisfaciatur, ut ad certum finem destinata non ad alium adhibeantur, ut cuique jus suum tribuatur. 3) in omnes quibus privilegia a divina Principum indulgentia proficiscuntur, ut privilegia ejusmodi quam plenissime sive interpretationem comprehensivam, minime vero extensivam, sed potius restrictivam interpretationem accipiant. Sane enim nihil salutis securitatisque communi majus affert damnum, quam si regimen in proprium sive privatum potius geritur commodum, quam in publicum sive commune; si collegia existunt, quae turbationes magis excitant, quam commoda producant; si administrator male officio suo fungitur; quæ ad publicum finem destinata, si in privatum aliumve non destinatum finem adhibeantur; si denique privilegia in jura non restricta vertuntur. Adtendere hinc inde Imperanti, Principi Imperii Protestanti incumbit ad hæc, aliaque omnia, ut commodum quod ita impeditur vel plane tollitur, ut damnum quod inde proficiscitur, præcaveat imo et avertat, et ita Reipublicæ quod proficuum communi eo melius produci queat tam in sacris quam politicis (§. III.)

Schol. 1. Magistratus subordinatos, membra supremorum quoque Dicasteriorum non regimini præesse vi regaliū majorum concessorum, sed vi administrationis illorum jurium, neminem fugit, qui sciat, regalia majora esse incommunicabilia. De quibus infra.

Schol.

Schol. 2. Prouti imperans & Princeps imperii bona privata non curat, ita ex eodem fundamento concludendum, in administratores bonorum priuatorum privato usui destinatorum, non cadere jus supremæ Inspectionis v. c. in legata sacerdotibus Ecclesiæ alicujus certæ determinatæ a priuatis adscripta (vulgo Canzelgelder) eatenus supremæ inspectio non cadit, quatenus non jura piorum corporum illa acquisivere. Ita quoque: collectio nummorum pro sublevatione viduarum a priuatis ex suis bonis facta (vulgo Wittwen-Kasten); nec non stipendia familiæ, aliaque huius generis bona privata, quatenus non juribus piorum corporum gaudent, supremæ Inspectioni Principum non subsunt.

Sch. 3. Verba legis 3. ff. de constitut. Princip. *quam plenissime* pro interpretatione comprehensiva accipienda esse ex analogia juris fluere mihi persuasum habeo. arg. ex l. 2. C. de bon. vac.

§. V.

Extendit sese hocce jus in totum territorium, sive in omnia quæ Principis superioritati subsunt territoriali. Fluit enim jus supremæ Inspectionis ex jure dirigendi vi superioritatis territorialis Principibus Imperii competente, et est cum summo imperio indivulso connexum sive regale majus et incommunicabile. Prouti nunc imperium summum per totum sese fundit territorium, per omnes singulasque regiones illius, ita jus supremæ inspectionis nullam quoque excipit partem territorii in qua Principi hæc facultas non competeret. Qui enim vult finem

B. 2

vult

vult quoque media sine quibus finis obtineri nequit. Totum territorium, omnes singulaeque regiones volunt finem, quod salus securitasque obtineatur publica, quod commodum commune producat, quod damnum metuendum praecaveatur, quod periculum imminens avertatur; volunt hinc inde quoque remedia, quae hunc finem ad obtinendum tendunt; volunt ergo & jus attendendi ad omnia, quae communi Reipublicae utilitati proficere vel officere valent, et ita jus supremae inspectionis (a).

Sch. Non tamen limites imperii excedit jus Inspectionis supremae sed regula potius ponenda: in quantum tendit imperium, in tantum quoque jus supremae Inspectionis tendit.

§. VI.

Extendit sese hocce jus in secularia sive politica tam, quam ecclesiastica sive sacra (§. III et IV.). Incumberet mihi ad speciales casus adplicare hanc thesin, nisi Disertatio nuperrime habita Mantzelio Spaldingiana (a) me liberaffet ab ulteriori deductione expositioneque. Adeat b. L. hancce et comparet illam cum meis thesibus.

§. VII.

(a) cf. ENGAV *Elsm. Jur. Canon. Proleg.* §. 48. PVTTER *Elem. Jur. Publ. Germ.* §. 643.

(a) de S. R. I. *Princip. Protest. jure supremae Inspect. generali in sacra et Politica.* germ. von der Landesherrlichen Oberaufsicht.

§. VII.

Verto me potius ad ea, quæ a suprema Inspektione Principis libera & exempta sunt. Et hic regulam hancce universalem ponere §. V. me jubet: *Omnia quæ superioritati territoriali Principis non sunt subiecta ab Inspektionis supremæ jure illius Principis exempta sunt.* Subesse enim imperanti & Principis imperii superioritati territoriali, est unicum adaequatumque fundamentum quo sese nititur jus supremæ Inspektionis (§. c.) Cessante hinc inde imperio, cessat quoque jus supremæ Inspektionis. Est autem indivulso connexum cum imperio (§. cit.) Invertere propterea quoque regulam possumus hancce, ita: cessante jure supremæ inspektionis cessat imperium. Non enim cogitari potest imperium, nisi simul hocce jus adsit; non potest cogitari supremæ Inspektionis jus, nisi imperium adsit. Quæstio hinc inde nostra, num dentur talia, quæ supremæ Inspektioni Principis non sunt subiecta, non deciditur nisi prius evolvamus, num imperium sit alienabile, an non.

Sch. Non sufficere hinc inde perse patet in decidenda quæstione nostra: num dentur quæ a Principis inspektione suprema exempta sunt: distinctionem inter regalia communicabilia & incommunicabilia, nisi simul ad verum principium adeamus, quare regalia majora sint incommunicabilia. Jura majestatica, Regalia sunt jura cum summo imperio connexa & quidem vel indivulso, i. e. quæ essentiam imperii efficiunt; vel non indivulso sed potius ceu accidentalialia imperii putanda, quippe quæ si non adessent, imperium tamen adesse posset. Priora incommunicabilia, posteriora communicabilia audiunt. Sunt hinc inde regalia

majora incommunicabilia, quia absque imperio non possunt communicari, sed potius illis communicatis, imperium simul communicatur, quia imperio connexa sunt indivulso. Respiciatur ergo ad imperium, num imperium ipsum communicari possit, an non, toties enim regalia majora quoque communicari possunt vel non.

§. VIII.

Omnia jura quibus quis gaudet, competunt illi, hinc inde imperium quoque Principi competit vel jure restricto, vel jure non restricto. Restricto obtineri jure aliquid toties dicimus, quoties jus aliquod uni non solitarie, sed pluribus competit. Pluribus competit jus aliquod vel pro parte divisa, si certa determinata pars hujus juris alteri, alteri vero reliqua competit pars; vel pro parte indivisa, si plures aliquo jure communiter gaudent. Non restricto autem quis gaudet jure si illi solitarie, proprio jure jus aliquod competit. Sice itaque Princeps vel obtinet imperium solitarie & proprio jure, & dicitur imperium illi non restricto competere jure; vel pluribus competit imperium & restricto obtinere jure dicitur. Fit hocce I) si jus imperandi inter plures est diuisum v. c. si subditi, quorum actiones dirigendæ sunt in salutem securitatemque publicam, pro parte tantum imperio Principis sunt subiecti, pro parte vero ipsi gaudent imperio, sive pro parte liberi a subjectione sunt, pro parte vero subditorum status illis inhæret. v. c. civitates mixtæ; & sicce omnibus aliis casibus, quibus pars juris imperandi altera huic, altera illi competit. II) pluribus competit imperium

si jus imperandi pluribus est commune ita ut conjunctim dirigant, imperent.

§. IX.

Princeps, hinc inde quoties jure non restricto obtinet imperium, potest proprio pro arbitrio de jure dirigendi actiones subditorum in salutem securitatemque publicam disponere, tam per actus inter vivos quam per ultimam voluntatem. Donare, vendere, in feudum dare, in fideicommissum relinquere pro lubitu valet, tum omnia jura, quæ jus imperii complectitur, tum nonnulla tantum. Regioni, Civitati libertatem ab imperio mox in totum, mox pro parte divisa, titulo lucrativo, titulo oneroso concedere potest. Sunt enim hinc actus, effectus proprietatis. Cessat hinc inde quoque ejusmodi libera dispositio, quoties restricto Princeps jure habet imperandi jus Imperium itaque five jura majestatica, Regalia majora quippe quæ essentialia sunt imperii (Sch. ad §. VII.) mox communicabilia mox incommunicabilia sunt, prouti scil. vel non restricto vel restricto jure Principi competunt.

§. X.

Principes imperii in Germania ante nexum archiorem, qui hodie inter Imperatorem Imperiumque R. G. viget, subitum, proprio jure sibi tam dominium territorii, quam partem terræ, quam imperium in subditos territorii acquisisse & solitarie proprio jure obtinuisse, a nemine in dubium vocari potest. Reflectamus enim tam ad ea territoria, quæ a Carolo M. non bello subacta sunt, quam quæ per arma Imperator sibi subje-

subjecit, & certum est, quod de illis ne dubium quidem sit, quod iura sua majestatica proprio obtinuerint jure, neminem superiorem agnoverint, sed quicquid tenuere, jure proprio sibi subjecerint, jure proprio acquisiverint, jure proprio possedere, usque dum arctiorem nexum cum Imperatore Imperioque R. G. subierint, & quidem vel una cum oblatione sui territorii in feudum, v. c. Megapolis (a) vel reservata allodialitate. Quod vero adinet ad provincias bello ab Imperatore subactas, neminem fugit, Imperatorem illis administratores dedisse, five nunc ipsis pristinis imperantibus, five aliis personis hancce commiserit administratoriam potestatem, nobis pro presenti perinde est, sufficit, quod sciamus, illos Imperatoris nomine provinciarum regimini praevisse. Hi administratores nunc, quibus sine dubio melius esse visum est territoria proprio obtinere jure, quam alieno nomine illa administrare, non pratermisere ullam occasionem provincias ejusmodi sibi proprias & hereditarias vindicandi. Res quoque illis succedebat ex voto. Stirpe enim victrice Carolingica extincta facile obtinebant, Imperatoribus non vigilantibus, finem intentum, & faciebant cum suis provinciis, quicquid illis lubebat, disponebant de juribus majestaticis proprio pro arbitrio, & ut binis dicam, dominium terræ tam, quam imperium in subditos proprio jure sibi asseriebant. Evigilarunt tandem Imperatores, sed nimis fero. Resisteabant potentiae Principum, sed in quantum? Perspicientes, quod malum in totum curare neutiquam valerent, Principesque ad primum

(a) Cf. *Historici Megapolitani* FRANCKEN. BUCHHOLTZ. *aliquæ*.

stinum redigere statum impossibile esset, jura quædam majestatica sibi vindicare solliciti sunt, & Principes eo permoverunt, quod illa cœu reservata Imperatoris agnoscerent, suasque provincias ab Imperatore recognoscerent, ceteris sibi vindicatis in provinciis juribus majestaticis proprio jure a Principibus obtentis. Interregnum vero quod dicimus Magnum, Germania Capite supremo privata, efficiebat, quod reservata Imperatoris Principes sibi quoque vindicarent, & proprio pro arbitrio de illis disponerent. Civitates itidem & Nobilitas non cunctabantur sibi libertatem a dominio & imperio Principum, quantum fieri poterat, ad vindicandam, & jura quæ jamjam sibi acquisiverant, hocce tempore ad augenda. Testibus historicis juris publici in Germania omnino omnibus (a).

§. XI.

Post fata demum interregni Principes nexum arctiorem, qui adhuc hodie viget, sensim sensimque subierunt, dominiaque provinciarum non proprio sed feudali sive Vasallitico jure se possidere Imperatori Imperioque R. G. juramento promiserunt. Imperio si non omnia, pleraque tamen territoria immediate subiecta permanserunt.

Jura

(a) Cf. STRUVII *hist. Juris cap. ult.* S. STRYCK *d. de jure allodiali Princip. Imperii. cap. III.* & de LUDWIG *comm. de Germania Principe Post Carol. sub Conrado I. Cap. IV.*

Jura majestatica, tam circa dominium utile provinciarum, quam circa imperium versantia, sub nomine regalium, quorum complexus superioritas est territorialis, sibi vindicabant proprio jure Principes, usque dum tandem per Pacem Westphalicam liberum juris territorialis exercitium illis stabilitum, confirmatumque est (a).

§. XII.

Jura sacra sive ecclesiastica, quæ Principes Imperii Protestantes sibi acquisivere, sive ante, sive in ipsa hierarchia papali, proprio jure illis confirmata sunt per pacem Westphalicam. Tribuit hæc pax Principibus Protestantibus omnia singulaque jura ecclesiastica, collegialia tam, quam majestatica, suspensa in totum hierarchia papali usque ad unionem in religione adversus Augustanæ Confessionis religionem, fidem, ritus, leges, ministerium ecclesiasticum. Plane independentes sibi Principes Protestantes hanc superioritatem sacram vindicarunt; liberum hinc inde juris territorialis tam in Ecclesiasticis quam politicis exercitium vigore Transactionis Westphalicæ illis stabilitum, firmatum est. Proprio jure illis adhuc hodie propterea quoque competit illa. Imperatoris enim competentia jura per hierarchiæ existentiam plane sunt sublata (a).

§. XIII.

(a) *Art. VIII. §. 1. STRUV. hist. Jur. cit. l.*

(a) *Cf. REINHARD de Statu Religionis ante reformationem. BAV. DIS de Origine Jurisdictionis. NETTELBLADT de Imperii sacri Stat. Protest. S. R. I. vera natura et indole.*

§. XIII.

Imperium hinc inde Principum in Germania mox est communicabile, mox incommunicabile. Regalia itaque quoque Principum majora sive quæ essentiam imperii efficiunt, mox communicabilia, mox incommunicabilia sunt. Sicce Principes, quorum territoria non bello sunt subacta ab Imperatore, quique hinc inde independenter & proprio jure juribus suis majestaticis gavisi sunt, communicare poterant illa proprio pro arbitrio, subditis suis tam, quam aliis, secularia aequè ac ecclesiastica, quoad totum territorium & quoad singulas regiones, civitates, mox in totum, mox in tantum, sive pro parte divisa, titulo lucrativo non minus, quam oneroso. Libera enim dispositio usque ad nexum arctiorem subitum cum Imperatore Imperioque saltim, illis in regula haud denegari potest. Sicce quoque illis, quorum territoria ab Imperatoribus erant subacta, libera dispositio ejusmodi concedenda, dum Imperatorum jura eatenus extincta sunt per suam incuriam, socordiam, negligentiam, quatenus illa sibi non denuo vindicarunt. Factum est hocce præsertim unitate rerumpublicarum specialium cum Imperatore Imperioque R. G. sive statu hodierno Imperii R. G. stabilito firmatoque, cujus punctum in Pace Westphalica demum deprehendere mihi persuasum habeo. Usque ad hocce tempus hinc inde non dubito quin Principibus imperii jus dirigendi actiones subditorum tam in politicis, quam in sacris, speciatim Protestantibus, imo & dominium utile, hinc indeque dependentia jura majestatica communicabilia fuisse, asseram. Usque enim ad hocce momentum Principibus imperii principium, quod fu-

perioritas territorialis sit dependens ab Imperatore Imperioque, & propterea regalia majora subditis non possint communicari, plane incognitum fuisse, ex neglecta Jurisprudentiæ publicæ tam, quam ex exemplis Principum elucere videtur. Libero potius jure & independenter regalia sibi vindicata competere illis putarunt. Tamdiu itaque regalia majora Principibus Imperii communicare licuit, quamdiu ex dependentia imperiali illis esse prohibitam ejusmodi communicationem, præsertim quoad subditos, sibi persuasum habuerint Principes. Libertatis amor a dominio tam, quam ab imperio Germanis ab omni ævo insitus, intuitu subditorum, & principum quod independenter & proprio jure regalia obtineantur, intuitu Principum, hocce mihi persuadent, donec probetur contrarium.

§. XIV.

Ponamus nunc v. c. civitatem Principem imperii ceu superiorem agnoscentem. Ponamus quod illa sibi libertatem a dominio, & imperio vindicarit, & sequitur quod hocce factum sit vel antea quam Princeps ille sese univit cum Imperatore Imperioque, vel post nexum arctiorem subitum. Si prius, certi indubitatique juris est, quod libertatem in quantum sibi acquisiverit, legitime obtinere potuerit vi §. X. XIII. Si posterius, tamdiu pro libertate ab imperio a dominioque, jura majestatica, regalia majora, quæ civitas sibi acquisivit, accipienda esse puto, quamdiu Principes illis licuisse ejusmodi communicationem sibi persuasum habuere & inestimabilia jura in commercio esse pro facultate illis competente independenter diju-

dijudicarint. Prouti nunc civitates vel totam libertatem a dominio & imperio Principis, quem superiorem alias agnoverint, obtinuerunt, vel in tantum sive pro parte divisa solum, ita vel libere civitates, vel mixte audiunt. Dependentiæ, quam agnoscunt ab imperatore imperioque, vel qua immediate subiectæ solum, vel qua status imperii simul, vel qua immediate & mediate simul, vel qua mediate solum, distinctio originem suam debet in civitates imperiales liberas, mixtas, & provinciales.

§. XV.

Ponamus porro civitatem, quæ pro parte libertatem a subjectione provincialis Principis obtinuit, pro parte vero illam adhuc agnoscit superiorem, et sequitur quod jus supremæ Inspectionis pro parte sit cessans, pro parte vero Principi imperii adhuc competat. Est enim jus supremæ Inspectionis indivulso connexum cum imperio, sive regale majus (§. V.) quod simul cum imperio transit (sch. ad §. VII.). Cessante hinc inde imperio, cessat quoque jus supremæ inspectionis (§. VII.). Cessat imperium in totum, si omnia jura majestatica sive regalia majora cessant; cessat ergo in tantum, si quædam regalia majora cessant.

Schol. Dari civitates mixtas, requisita in §. XIV. posita habentes, quæque hinc inde mixti status esse sese gloriari valent in Germania, quam certissime mihi persuasum habeo. Rostochium exempli loco sit. Respiciat ad jura quæ sibi adquisivit majestati-

ca, five regalia majora, minoraque; reflectat ad modum, tempus, statumque Principis, quo communicatio est facta, qui probationem asserti desiderat (a).

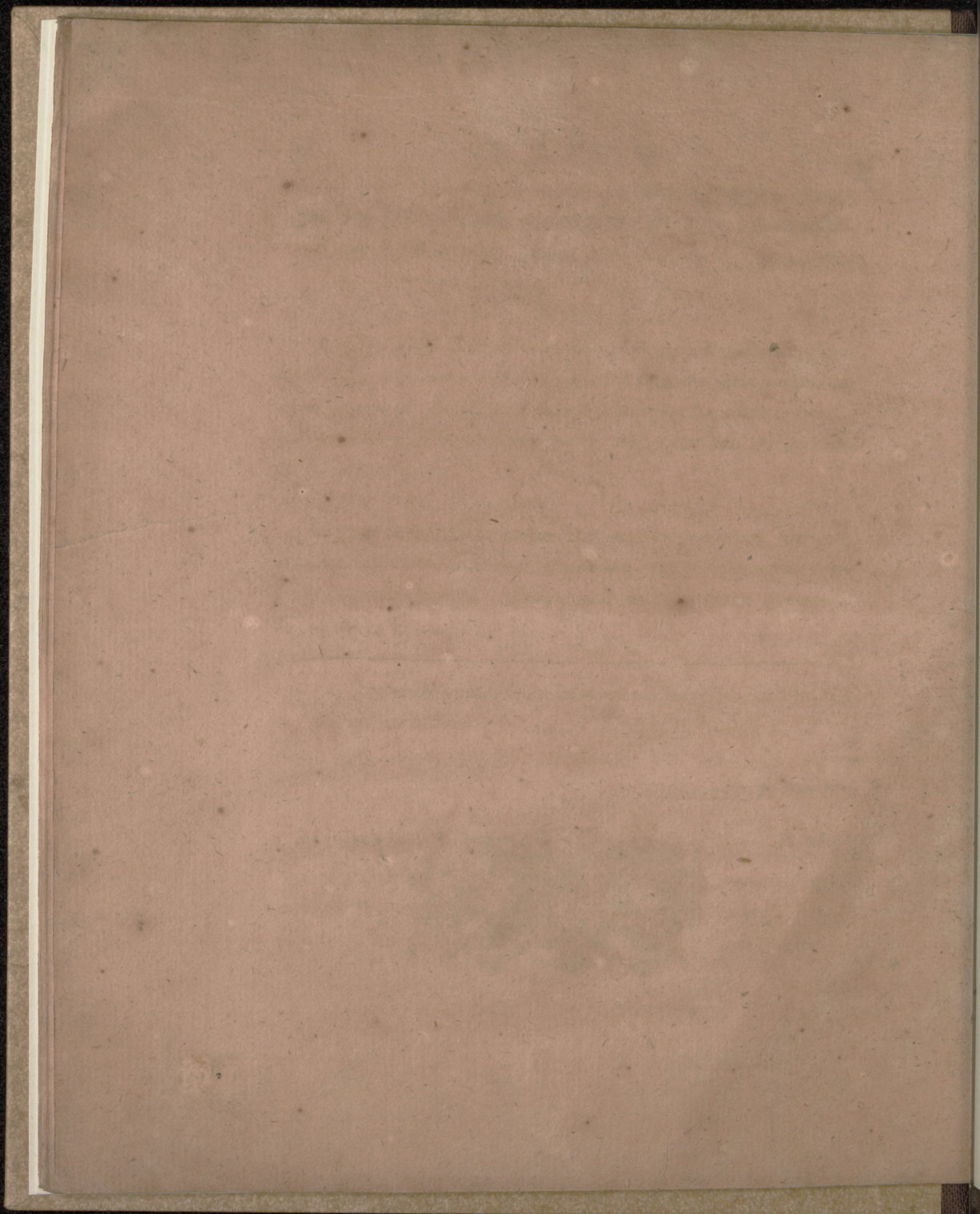
§. XVI.

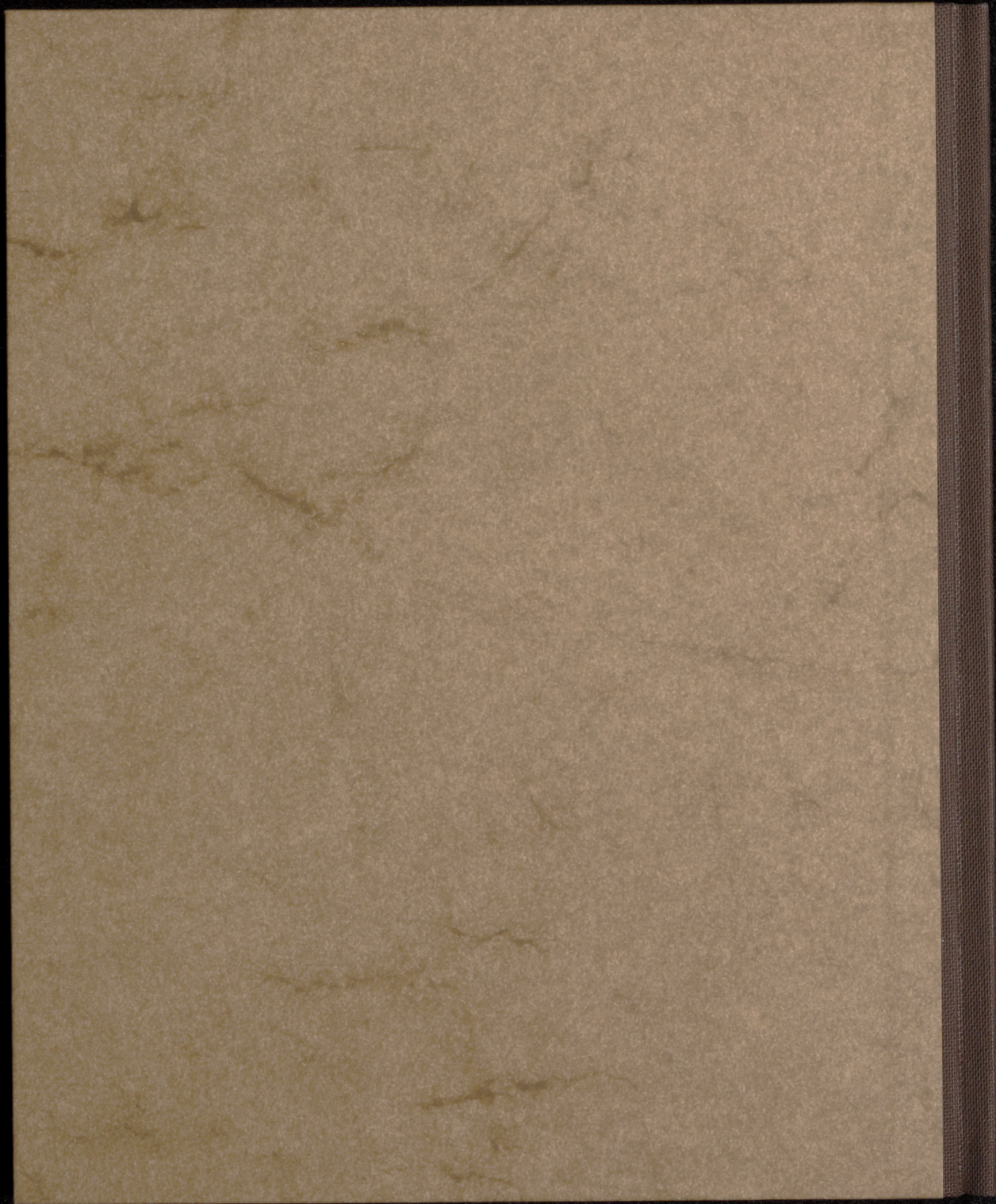
Principes S. R. I. Protestantes hinc inde jure Inspectionis supremæ in Sacra tam, quam in Politica gaudent in totum suum territorium, omnes singulasque provincias, eatenus, quatenus superioritas territorialis in Sacra et Politica non sit in alium translata sive quatenus est suum territorium.

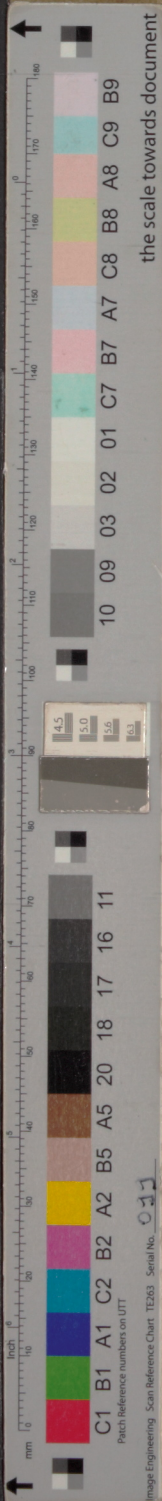
Pluribus demonstrare thema nostrum, pro præsenti, temporis penuria, institutique ratio non permittunt. Veritas b. L. nostras theses in meliorem partem. Faveas mihi meisque studiis obnixè peto. Vale.

(a) Cf. *Historisch diplomatische Abhandlung von der Stadt Rostock Gerechtsame* 1. Theil.

21
puti nunc civitates vel totam libertatem a dominio
apis, quem superiorem alias agnoverint, obtinere,
e pro parte divisa solum, ita vel liberæ civitates, vel
Dependentia, quam agnoscunt ab imperatore impe-
immediate subjectæ solum, vel qua status imperii fi-
immediate & mediate simul, vel qua mediate solum,
in suum debet in civitates imperiales liberas, mix-
ales.

§. XV.

orro civitatem, quæ pro parte libertatem a subjectione
Principis obtinuit, pro parte vero illam adhuc agno-
et sequitur quod jus supremæ Inspectionis pro parte sit
te vero Principi imperii adhuc competat. Est enim
pectionis indivulso connexum cum imperio, sive re-
quod simul cum imperio transit (sch. ad §. VII.).
nde imperio, cessat quoque jus supremæ inspectionis
et imperium in totum, si omnia jura majestatica sive
cessant; cessat ergo in tantum, si quædam regalia ma-

ari civitates mixtas, requisita in §. XIV. posita habent.
hinc inde mixti status esse sese gloriari valent in Ger-
m certissime mihi persuasum habeo. Rostochium
fit. Respiciat ad jura quæ sibi adquisivit majestati-

C 3

ca